

A:AGVIA:

ORGÃO:DA
RENA/CEN-
ÇA:PORTV-
GVE/A :

Erin...

CULTURA E NATURA

A primeira conferencia das que compoñen o seu libro SADHANA (The realisation of life), o gran poeta e pensador indo Rabindranath Tagore ten un geito moi intelixente de caracterizar a civilización occidental, seja europea, ou euramericana, n-estas verbas: «O Oeste parece acharse soberbio de pensar qu' está subjugando a Natureza, coma s'estiveramos vivindo n-un mundo nemigo, onde tiveramos qu'arrincal-o que precisamos d'un estrano e mal disposto arranxo das cousas. Iste sentimento é o produto dos muros das cidades, habito e educación da mente. Porque na vida da cidade, o home, naturalmente, dirixe a luz concentrada da súa visión mental sobr'a súa propia vida e obras, e isto crea unha artificial disociación antr'il e a Natureza universal no seio da que vive»,

É certo. A Europa concibe a civilización com'o trunfo do home sobr'a Natureza. Os filósofos ten establecido, e agora no noso tempo volvese repetir d'abondo, a oposición: *Cultura-Natura*. A filosofía foi de cote, na Europa, antropocéntrica, mais iste antropocentrismo, iste humanismo absoluto na conceición do mundo, do pensamento e da vida, acentuouno sobre todo a filosofía racionalista post-kantiana. E agora din que volve, hoje, ao día seguinte de a ciencia positiva ter mostrado ben a dependencia na que o home, ser coma outros seres parte da Natureza, achase respeito da Natureza qu'o arrodeia, e qu'il mesmo leva adentro de si... Mais il arredase, alá na súa idea, da Natureza, erguese idealmente por riba d'ela, e establece a dualidade do seu eu coma potencia, por fronte ao mundo d'afora, a Natureza, que considera apenas com'unha resistencia que s'opon a súa acción.

Querer eu eiqui demostrarl-a ilexitimidade d'esta conceición, levaríame moi longe. Prefiro logo perguntar si, já que, de todol-os xeitos, o home se non pode furtar a dependencia en que s'atopa respecto da Natureza, a oposición *cultura-natura* non poderá ser resolta n-unha síntese. Efectivamente: a Inteligencia debe poder superar iste dualismo. Por qué, logo, en troques d'ollarmos a vida do home com'unha loita d'il contra da Na-

tureza, e desenvólvela asegun iste conceito, non precurarmos millor a *adaptacion intelixente* do home ao medio natural?

Compre deprecatarmonos de que o outro conceito, o da loita, trai, un principio de disociacion, non somentes na consideracion do home frente do mundo, senon adentro mesmo do espírito do home, quen, adentro de si mesmo ha recoñecer ã forza moitos dos seus contidos espirtuaes coma formando parte do non eu; porque quen poderia dizer onde remata un e principia o outro? D'iste xeito, rompese a unidade do espírito. O conceito da adaptacion, pol-a contra, desenvolve a vida en harmonia, en saude, sen arredar ao home do seu medio natural indispensable, sen arredar adentro do home o intelectual do vital.

Temos, pois, eiquí un conceito distinto pra opoñermos ao conceito da civilización. Eiquí a Natureza já non se teria coma nemiga, senon que mais ben, os inimigos do home seriam todas aquelas cousas que sirven pra impedil-a sua adaptacion ao medio natural, todo aquilo que tende a arredalo da Natureza. Aínda diria eu millor: todo aquilo que, arredando ao home da Natureza exterior, lévao ã corrupcion, ã perversion da sua propia natureza.

Non é novo pra ninguén, e non-o vou eu repetir eiquí, coma no mundo civilizado de hoje, o home, submetido a condicións artificiaes de vida, vai degenerando no físico, no psíquico e no social. Degeneracion da que non han ser d'abondo pra salvalo as reacións salutareas da hixiene social, do deportismo, da precaura do ar libre, da loita antialcoholica, da meiciña naturista, das cidades jardins, de cantas cousas s'imaginan pr'aliviar a triste vida dos *forzados do progreso*, presos nas tremendas vilas tentaculares, *Gehenna aux lugubres entrailles*, ond' o home perde a vida e a i-alma. A situación actual do mundo, pol-o demais, amostra ben onde nos viñeron traguel-os excesos d'unha civilización artificial que quixo ser de superhomes e ficou sendo de formigas.

Pois o conceito contrario, o conceito d'unha nova comunidade co-a Natureza existe já espallada na miña Terra, na Galiza. Já sei que non é novo: fora na Ingraterra, onde se publicou un libro titulado: *Civilización, o seu diagnostico e a sua cura*, considerando, coma se vé, a civilización moderna europea com'unha doenza que compre curar. Mais eiquí, na Galiza, esta idea vaise apoderando rapidamente dos espíritos mais escolleitos: Afonso Castelao, ã volta d'un viaxe pol-a Europa, publica na revista NOS unhas relacións das cousas que viu, nas que s'apalpa o desprezo por Paris, por Berlin, e a exaltacion do ruralismo dos bávaros e das pequenas vilas d'Alemaña e dos Países Baixos. Anton Lousada Diegues escribe cou-

sas pra demostrala aición destrutora dos medios cosmopolitas nas almas das gentes. Ramon Otero Pedrayo fai un estudo magistral da aldeia galega e crama pra que seja salvada da cultura mecanica das cidades. A mesma ideia levan os escritos d'Anton Vilar Ponte, Ramon Cabanillas, e outros moitos.

O camiño abrese, logo, pra un concepto difrente da civilization, coma comuni on co-a Natureza, concepto que podemos chamar *rústico* ou *rural*, por oposicion ao concepto da civilization coma disociacion antr'o home e a Natureza, de loita do home co mundo d'afora, ao que chamamos concepto *ciudadano*.

O camiño aberto, o concepto ruralista non ha tardar en se formular en tésé, punto de partenza pra unha filosofía, unha estética, un sistema político-social. Lembremos agora o proieuto de Republica Agraria dos *Sinn-feiner*, e de que todol-os pobos céltigos son pobos agrícolas; de que os bretons foron chamados *les derniers paysans*, de que Portugal é tamen un país agrario, e de que a Galiza áchase no comezo d'unha revolución que en algo lembra as jacqueries da Edade Meia, un movemento que, si tende pouco a pouco ao nacionalismo, os seus directores mesmos se non decatan do alcance que en realidade pode ter.

Quizaves qu'iste concepto ruralista da civilization, iste Evangeo da volta ã Natureza, seja o que a renacencia dos pobos céltigos extremo-ocidentais está chamada a ofrecer ao mundo coma formula de salvamento e norma suprema da Era futura. E quizaves seja Portugal o chamado a espallar pol-o mundo esta boa nova.

Vicente Risco

Fundación
Vicente Risco

**DO SAUDOSISMO
AO ATLANTISMO**
+
**DE TEIXEIRA DE PASCOAES
A VICENTE RISCO.**